

Enligt sändlista

Bildande av naturreservatet Näsby fält (med Västra Fäladen, Lingenäsen och östra delen av Araslövssjön) i Kristianstads kommun

Uppgifter om naturreservatet

Namn	Näsby fält (med Västra Fäladen, Lingenäsen och östra delen av Araslövssjön)
Kommun	Kristianstad
Socknar	Heliga Trefaldighets församling, Kristianstad
Gränser	Området är markerat med punktstreckad linje på bifogad karta, bilaga 1
Fastigheter	Enligt förteckning i bilaga 2
Läge	Ca 5 km nordväst om Kristianstads centrum, omedelbart väster om stadsdelen Näsby, vid Araslövssjöns östra kant
Kartblad	Topografiska kartan 3D SO Kristianstad Ekonomiska kartan 3D 3j Råbelöv (033 39) 3D 2j Kristianstad (033 29)
Koordinater	X:1395989, Y:6215569
Naturgeografisk region	Nr 7: Skånes sediment- och horstområden
Regleringsföretag mm	Norra Lingenäsets invallningsföretag 1977 (berör nordöstra delen av reservatet) Nedre Helgeåns regleringsföretag från 1936 Nedre Helgeåns fiskevårdsområde (Araslövssjön) Skyddsområde för grundvattentäkter (berör en mindre del av reservatet)
Areal	Ca 456 ha, varav 325 ha land
Förvaltare	Kristianstads kommun

Länsstyrelsens beslut

Med stöd av 7 kap 4 § miljöbalken (1998:808) förklarar Länsstyrelsen det område som utmärkts med kraftig punktstreckad linje på bifogade karta (bilaga 1) som naturreservat.

För att trygga syftet med naturreservatet skall de föreskrifter gälla, som anges nedan med stöd av 7 kap 5, 6 och 30 §§ miljöbalken.

Länsstyrelsen beslutar med stöd av 21 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m m att Kristianstads kommun skall vara förvaltare av reservatet.

Med stöd av 7 kap 7§ miljöbalken förklarar Länsstyrelsen att, när detta beslut vunnit laga kraft, skall Länsstyrelsens i Kristianstads län beslut om bildande av naturreservat på Norra Lingenäset den 23 april 1968, dnr III R 11-22-67 (objektnummer 11-02-023) samt beslutet om fastställd skötselplan den 6 juli 1990, dnr 2312-16-89, upphöra att gälla.

Syftet med reservatet

Syftet med reservatet är att

- bevara ett natur- och kulturlandskap präglad av nedre Helgeåns vattenståndsfluktuationer
- bevara och utveckla områdets ädellövskogar med lång trädbärande kontinuitet och speciella växt- och djurliv
- bevara och utveckla sumpskogarna samt vissa bladvass- och videområden med de olika växt- och djurarter som är knutna till dessa biotoper
- bevara och utveckla de betes- och slåtterberoende strandängarna och torrare öppna gräsmarkerna med deras karaktäristiska vegetation och djurliv
- att upprätthålla en gynnsam bevarandestatus för arter och livsmiljöer enligt EG:s fågeldirektiv och habitatdirektiv
- vårda de äldre kulturhistoriska element i form av stenmurar, vattengravar och en ödetomt som finns bevarade i området
- vårda utvalda delar av de militära lämningar, som träddungar, vattenhål mm, som finns kvar inom området

- tillgodose allmänhetens intresse för att uppleva områdets natur samt informera besökarna om områdets karaktär, med dess skiftande natur, långa hävdhistoria och speciella kulturhistoria.
- tillgodose behovet av ett lättillgängligt och varierat naturområde för undervisning i biologi och ekologi samt teoretiskt och praktiskt inriktad naturvård inom samtliga utbildningsnivåer (förskola – högskola)

Föreskrifter

A. Föreskrifter med stöd av 7 kap 5 § miljöbalken om inskränkningar i markägares och annan sakägares rätt att förfoga över fastighet inom reservatet.

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar är det förbjudet **att**

1. uppföra byggnad eller annan anläggning
2. vidtaga åtgärder som förändrar områdets topografi och ytförhållanden eller landskapets allmänna karaktär såsom att gräva, schakta, muddra, fylla ut, dämna, invalla eller bedriva husbehovstäkt
3. omföra hagmark eller ängsmark till åker eller kultiverad betesmark
4. plantera eller så buskar, lövträd, barrträd eller andra för området främmande växter
5. bedriva vasstäkt
6. bedriva skogsbruk, avverka träd eller buskar eller bortföra död ved
7. utföra vegetationsklippning i Araslövssjön utan tillstånd av reservatsförvaltaren
8. på land eller i vatten använda kemiska bekämpningsmedel eller tillföra gödselmedel eller jordförbättringsmedel
9. tillskottsutfodra betesdjur med undantag för övergångsutfodring i samband med betessläpp och installning och på plats som överenskommit med reservatsförvaltaren

10. hålla betesdjur i betesfällorna under perioden 15 november – 15 april
(medgivande att hålla får i betesfälla utanför denna period får lämnas av reservatsförvaltaren)
11. uppföra vilthägn
12. dra fram luftledning
13. uppsätta någon form av båtbygga eller annan förtöjningsanordning för båtar utom vid den gamla båtplatsen på udden sydväst om Näsby gård (Frankes udde)
14. upplåta mark- eller vattenområde för militära eller andra liknande övningar
15. utnyttja marken, bl a i kommersiellt hänseende, på väsentligt annat sätt än vad som sker vid tiden för detta beslut
16. anordna eller upplåta mark och vatten för tävling, övning eller lägerverksamhet inom det område som på bifogade karta (bilaga 2, karta 1) angivits med särskild skraffering och i övrigt endast efter tillstånd från reservatsförvaltaren.
17. efter den 31 december 2003 bedriva eller upplåta mark- och vattenområden för jakt på våtmarksfåglar med undantag av skydds jakt enligt jaktförordningens bestämmelser.

Vidare är det förbjudet att utan Länsstyrelsens tillstånd

18. dikesrensa
19. dra fram markledning.

B. Föreskrifter med stöd av 7 kap 6 § miljöbalken om markägares och annan sakägares skyldighet att tåla visst intrång.

För att tillgodose syftet med reservatet förpliktas markägare och innehavare av särskild rätt till fastighet att tåla att följande anordningar och åtgärder vidtas inom reservatet

1. röjning, gallring, hamling och avverkning av träd och buskar samt behandling av gräsvegetation (tuvtåtel, starr, bladvass etc) genom slaghackning, fräsning eller bränning inom befintlig eller blivande betes- och slåttermark, så som närmare anges i fastställd skötselplan
2. skötsel av betesmarker innefattande betesdrift, uppsättande och underhåll av stängsel och vattningsanordningar enligt fastställd skötselplan
3. skötsel av slåttermark innefattande slåtter och borttagning av höet
4. utförande och underhåll av anläggningar och anordningar för allmänhetens tillgänglighet enligt fastställd skötselplan
5. uppföljning av områdets skötsel och miljöövervakning
6. utmärkning av och upplysning om reservatet.

C. Ordningsföreskrifter med stöd av 7 kap 30 § miljöbalken.

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar är det förbjudet att

1. gräva, borttaga, täcka över, borra, mejsla, måla eller på annat sätt skada block, stenmurar, levande eller döda träd, buskar och stubbar
2. plocka kärleväxter, mossor eller lavar inom de områden som på bifogade karta (bilaga 2, karta 2) angivits med särskild skräffering på Norra och Södra Lingenäset samt Västra fäladen
3. bortföra död ved, bryta kvistar, fälla eller på annat sätt skada träd och buskar

4. under hela året medföra ej kopplad hund eller annat lösgående husdjur inom de områden som skrafferats på bifogade karta (bilaga 2, karta 3)
5. göra upp eld med undantag för eldning på för ändamålet upplåtna grillplatser eller i spritkök och gasolkök
6. framföra cykel, motorfordon eller motordrivet fordon annat än på för ändamålet upplåtna vägar och stigar
7. rida eller köra med häst annat än på för motorfordonstrafik upplåtna vägar
8. tälta annat än på för ändamålet upplåten plats
9. ställa upp husvagn, campingbil eller motsvarande
10. parkera annat än på för ändamålet upplåtna parkeringsplatser
11. lyfta och landa med luftfarkost
12. anbringa tavla, plakat, affisch, skylt, inskrift, affisch eller därmed jämförlig anordning - informations- och reservatsskyltar samt gränsmärken undantagna
13. på störande sätt använda radio, grammofon, bandspelare, CD-spelare, musikinstrument eller dylikt.

Vidare är det förbjudet att utan reservatsförvaltarens tillstånd

14. utföra vetenskapliga eller andra undersökningar som kan störa naturmiljön
15. anordna tävling, övning eller lägerverksamhet inom de områden som angivits på bifogade karta (bilaga 2, karta 1)
16. lägga upp båt eller annan farkost.

Föreskrifterna under A och C skall inte utgöra hinder för

- åtgärder i samband med skötsel av området samt anordnande av information och tillgänglighet i området i enlighet med av Länsstyrelsen fastställd skötselplan, eller
- för drift och underhåll av befintliga ledningar tillhörande kommunen, el- och teledistributör eller
- för normalt underhåll av vägar.

Befintliga ledningar och vägar vid tidpunkten för detta beslut har angivits på karta 4, bilaga 2.

Föreskrifterna skall inte heller begränsa möjligheten att

- utforma miljöanpassad dagvattenbehandling i anslutning till befintligt kärr i nordöstra delen av reservatet, i anslutning till befintlig dagvattenledning i sydvästra delen av reservatet och i anslutning till framtida nytillkommande bostadsbebyggelse väster om Stridsvagnsvägen,
- utföra en lokal miljöanpassad avloppsanläggning eller anordning för uppumpning av sjövattnet i anslutning till Näsby gård,
- uppföra en låg skyddsvall mot översvämning i anslutning till befintliga vattentäkter eller
- utföra fler grundvattentäkter i anslutning till befintliga grundvattentäkter och kompletterande anslutande vattenledningar i södra delen av reservatet.

Karta 4, bilaga 2.

Uppgifter om markförlagda elledningar har ej gått att få fram.

Föreskrifterna C1, C3, C5 och C12 skall inte utgöra något hinder för att bedriva av reservatsförvaltaren godkänd naturskoleverksamhet och annan utbildningsverksamhet med teoretisk eller praktisk anknytning till natur och naturvård inom det område som benämns ”undervisningsyta” på karta 5, bilaga 2.

Länsstyrelsen får enligt 7 kap 7 § miljöbalken, om det finns särskilda skäl, lämna dispens från meddelade reservatsföreskrifter.

Beskrivning av området

Näsby fält (med Västra Fäladen, Lingenäsen och östra delen av Araslövssjön) ligger omedelbart väster om Kristianstads nordligaste stadsdel, Näsby, och i de övre delarna av nedre Helgeåns vattensystem.

Vattenståndet varierar kraftigt över året i nedre Helgeåns vattensystem och i samband med höga vattenflöden under vinterhalvåret ligger Araslövssjöns vattenyta ofta ca 1,5 meter över havet, medan den sommartid vanligen ligger omkring havsyttenivå, ca 0 m ö h.

Araslövssjöns öppna vattenytor är sommartid till stor del täckt av flytbladsväxter och i grundare partier breder vass- och videvegetationen ut sig. På Näsby fält är naturen omväxlande med såväl betade strandängar och torrare gräsmarker, som lundartade ädellövskogar med lång trädbärande kontinuitet. I strandzonerna finns alstrandskogar och videsnårområden. Planterade trädgångar med många främmande arter finns också spridda i landskapet som minnesmärken från den militära epoken.

Området vilar på Kristianstadsslättens kritberggrund, som överlagras av tiotals meter tjocka lager av lösa avlagringar i form av främst lera och morän.

Näsby fält ligger inom ett område med lång bebyggelsekontinuitet. Den hittills äldsta kända fornlämningen vid Näsby är en grav från sen stenålder eller tidig bronsålder, ca 2000 f Kr.

Efter att militären lämnade Näsby fält 1994 och kommunen köpt in större delen av området, har betet återupptagits på delar av Näsby fält och slätter förekommer fortfarande i andra partier. Längs stränderna har restaureringsåtgärder i form av buskröjning påbörjats, för att återskapa kontakten mellan land- och vattenområden.

Området är med sitt tätortsnära läge ett populärt utflyktsmål för såväl naturintresserade som motionärer och skolklasser från Kristianstad. Området utnyttjas alltmer som närströvsområde för boende på Näsby. Högskolan i Kristianstad har sedan etableringen i de gamla regementslokalerna alltmer börjat använda Näsby fält i lärar- och biologiutbildningen. Araslövssjön, som ingår i Nedre Helgeåns Fiskevårdsområde, används för fritidsfiske.

Olika inventeringar har visat att området hyser många rödlistade kärlväxt-, svamp- och djurarter.

I området finns det lilla naturreservat "Norra Lingenäset", bildat i april 1968.

Näsby fält (med Västra Fäladen, Lingenäsen och östra delen av Araslövssjön) ingår till stora delar i ett område med högt klassade naturvärden (Natur klass 1 och 3, omr 57 Araslövssjön, Kristianstads kommun) i länets natur- och kulturmiljöprogram. Delar av området utgör även ett klass 1-objekt i Kristianstads läns våtmarksinventering. I norr och söder finns dessutom partier som ingår i två olika klass 3-objekt i länets ängs- och hagmarksinventering (80-0119, Fredriksdal och 80-0122, Isternäset).

Större delen av det föreslagna naturreservatet ligger inom område av riksintresse för naturvård (N 64, Helgeåns nedre lopp), ingår i Nationell Bevarandeplan för Odlingslandskapet (L 8001) och omfattas av Ramsar-konventionen.

Huvuddelen av området är av regeringen förklarat som särskilt skyddsområde (SPA-område) enligt EG:s fågeldirektiv. Bland listade fågelarter kan nämnas bl a rördrom, svarttärna, brun kärrhök och törnskata som häckar och havsörn, sångsvan och salskrake som regelbundet rastar i området. Delar av området är av regeringen utpekade som SCI-kandidat enligt EG:s habitatdirektiv. Området ingår därmed i EU:s nätverk av skyddade, ur naturvårdssynpunkt värdefulla områden, Natura 2000. Fyra av de habitat(livsmiljö)typer som förekommer är särskilt prioriterade enligt habitatdirektivet. Det är lind-lönnskogar i sluttningar och raviner, artrika torra-friska låglandsgräsmarker av fennoskandisk typ, lövsumpskogar av fennoskandisk typ och alluviala skogar som tidvis är översvämmade. Ytterligare ett par habitattyper är av gemenskapsintresse.

I Kristianstads kommuns översiktsplan har kommunen godtagit riksintresseområdet för naturvård som bl a berör det föreslagna naturreservatet och i planen anges "att bevarandet och utvecklandet av den naturresurs våtmarkerna kring Helgeåns nedre lopp utgör är av väsentligt intresse för kommunens inriktning ...". I förslaget till fördjupad översiktsplan för Näsby föreslås området bli naturreservat och gränsdragningarna har stämts av. Huvuddelen av området ingår i kommunens kulturmiljöprogram och den kommunalt ägda marken har förts till delprogrammet

för naturvård och friluftsliv - kommunal naturvårdsfond. Kommunen har även antagit en jaktpolicy för kommunägd mark inom våtmarksområden som omfattas av Ramsar-konventionen. Slutligen finns området redovisat i "Naturvård i Kristianstads Vattenrike – Handlingsprogram för 1998-2000" respektive "2001-2003".

Dokumentation av områdets natur- och kulturmiljövärden har sammanställts i rapporten "Näsby fält med Västra Fäladen, Lingenäsen och östra delen av Araslövssjön i Kristianstads Vattenrike" (Länsstyrelsen/Kristianstads kommun, Skåne i utveckling 99:20).

Ärendets handläggning

I *Handlingsprogram för Naturvård i Kristianstads Vattenrike 1998-2000*, utarbetat i samarbete mellan Länsstyrelsen i Skåne län och Kristianstads kommun samt fastställt av kommunstyrelsen den 17 december 1997, har Näsby fält givits högsta prioritet beträffande säkerställande och skydd. Under 1998 har området dokumenterats och förslag till skötselplan utarbetats, vilket finansierats av Världsnaturfonden/WWF och Kristianstads kommun (Länsstyrelsen/Kristianstads kommun, Skåne i utveckling 99:20).

Under beredningen av ärendet har information lämnats, genomgångar skett och diskussioner förts med många av de berörda.

Markägare, övriga kända sakägare och berörda myndigheter har förelagts att yttra sig över förslaget till reservat.

Synpunkter och erinringar har kommit in, som delvis föranlett justeringar i reservatsförslaget. Länsstyrelsen har redovisat och bemött inkomna synpunkter och erinringar, vilket redovisas i bilaga 4 till beslutet.

Skäl för beslut

Näsbyfält med Västra Fäladen, Lingenäsen och östra delen av Araslövssjön ligger inom nedre Helgeåns våtmarksområde och omfattas av den internationella Ramsar-konventionen för skydd och bevarande av våtmarker. Området är även av riksintresse för naturvården samt utgör Natura 2000-område enligt fågeldirektivet (huvuddelen av området) och habitatdirektivet (delar av området). Området ingår

även i Länsstyrelsens natur- och kulturmiljövårdsprogram respektive Kristianstads kommuns förslag till naturvårdsplan.

Området har stora zoologiska och botaniska värden. Utmärkande är förekomsten av relativt stora arealer av ädellövskogar med lång trädbärande kontinuitet, ogödslade beteshävdade strandängar som regelbundet översvämmas samt torrare betes- och slåtterhävdade gräsmarker. Variationen av naturtyper, med ädellövskogar, strandskogar, hävdade fuktiga till torra fodermarker, bladvassområden, igenväxningsområden och planterade trädgångar, har bidragit till en rik biologisk mångfald av fåglar, insekter, fladdermöss och andra djurgrupper samt kärlväxter och svampar. Landformerna och de årliga vattenståndsvariationerna gör att området har ett stort naturgeografiskt värde.

Området är av visst kulturhistoriskt värde genom de lämningar som finns bevarade på Näsby fält.

Det föreslagna naturreservatet är naturskönt och betydelsefullt för allmänhetens rekreation och friluftsliv. Mot bakgrund av den närbelägna stadsdelen Näsby och högskolan, som är belägen inom det gamla regementsområdet, kommer området att få allt större betydelse för undervisning inom biologi och ekologi samt teoretisk och praktisk naturvård på samtliga nivåer (förskola - högskola).

Det bildade reservatet kommer även att innefatta det befintliga naturreservatet Norra Lingenäset. Föreskrifterna för det nybildade reservatet är mer omfattande och tillvaratar på ett bättre sätt det gamla reservatets naturvärden. Genom att upphäva beslutet för naturreservatet Norra Lingenäset erhålls enhetliga bestämmelser för hela reservatsområdet. Det nybildade reservatet kommer därmed också att bli geografiskt enhetligt. Länsstyrelsen bedömer att detta utgör synnerliga skäl för upphävande av det gamla reservatet.

Länsstyrelsen gör den bedömningen att ordningsföreskrifterna inom naturreservatet är av så begränsad omfattning att det inte innebär något allvarligt försvårande av områdets utnyttjande i enlighet med vad som annars gäller enligt allemansrätten. Reservatsbildningen ligger i linje med de intentioner kommunen framför i den fördjupade översiktsplanen för Näsby.

Av ovan redovisade skäl och med syfte att bevara biologisk mångfald, vårda och bevara värdefulla naturmiljöer och tillgodose behovet av områden för friluftslivet

samt för att skydda, återställa eller nyskapa värdefulla naturmiljöer för skyddsvärda arter bör det angivna området avsättas som naturreservat.

Förordnandet är förenligt med grundläggande bestämmelser för hushållning med mark- och vattenresurser samt med kommunens översiktsplan.

Skötselplan och förvaltning av naturreservatet

Skötselplan

Enligt 3 § förordning om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. skall en skötselplan ingå i varje beslut om bildade av ett naturreservat. Skötselplanen fastställs av Länsstyrelsen i särskilt beslut denna dag.

Förvaltning

Kristianstads kommun, som förordnas till förvaltare av naturreservatet, skall fortlöpande samråda med markägare, arrendatorer, berörda myndigheter och andra berörda vid förvaltningen.

Detta beslut kan överklagas till regeringen, miljödepartementet, se bilaga 5.

I den slutliga handläggningen av detta ärende deltog landshövding Bengt Holgersson, beslutande, naturvårdsdirektör Elisabeth Hellmo, Stefan Malmberg, planfunktionen, Anna-Lena Båth rättsfunktionen, Henry Svensson lantbruksenheten och Hans Cronert, miljöenheten, föredragande.

Bengt Holgersson

Hans Cronert